

Сәнгерү ялавә

1944 ىулхи майын 5-мөшөнченпе тухаты

Муркаш район хасаче

94 (7625) №

*

Юн кун, 2008 ىулхи ноябрён (чүк) 26-мөшө

*

Хаке иреклө

Муркаш район больници 75 ىул тултарна май

Яланах халәх сывләхәшән ёсленә

ИСТОРИРЕН

Иртнә ёмберен 20-мөш сүлгәсече Чаваш Енре тә, Раң-сәйри пекех, инфекция чирәсемпә, трахома, туберкулезпа, малярие, венери чирәсемпә чирлесси сарапса кайнә. Җынсем, ачасем вилемсиз шайе ўснә. Җав вәхәтрах республикәра сиплевле профилактика учреждениесемпә медицина кадрәсен сүтмен.

Җавна май Правительство 1928-1929 ىулсендә сывләхә сыхлас ёс валли тата капиталда ёссыз туса ирттерме ассигнованим уйрасынине ўстэрнә. Җене больнициәсем, амбулаторисем, фельдшер пункчесем, ятарләлечебницасем тавас ёс тытәннә. Җапла вара 1926-1932 ىулсендә Чаваш Республикинче 9 больнициән сүрчесене тума тытәннә: Җәрпүре, Шупашкарта, Канашра, Җемәрлере, Вәрнашта, Улатарта, Чурачәкә, Ишләйре тата Муркашра. Ун чухнеги Тутаркасси районенчи Муркашра участок больницинен 1928-1929 ىулсендә тума планланы. Вәл кирпич никесе, йывәсран пулмалла пулнә. Пёттөмешле лаптәк 627,45 таваткан метрпа танлашна.

Шетмәпүсөнчө пёттөмешле практика врачэн офисне үчнә самант.

1931 ىулхи октябрён 1-мөш тәлне, пёттөмешле илсен, больница тавас ёссыз вәсленнә. Җамакасем тавас, шалта чүречесем лартас ёссыз кана юлнә. Кайран вара хушма сүртсем – мунча, прачечнай, кухня таваси кана юлнә.

1933 ىулхи январь уйәхәнче больница ёслеме тытәннә. Җав ىулхи февраль уйәхәнче 136 ىынна амбулаторлә майпа, 11 ىынна килсөнчө йышаннә. **ВЕСЕМ ПЁРРӘМӘШСЕМ ПУЛНА**
Вәл вәхәтра Муркаш боль-

ницинче нумайын ёслемен. 2 фельдшер, вәсценен больница заведующий А.В. Безбородов тата И.М. Сорокин, оспаран укол тавакан, трахома сестри, санитарка тата дворник пулнә.

(Веңе 2-мөш стр.).

Вәрентекенсене пёлме

Еңе кура – укси

2009 ىулхи янеарён 1-мөшенинчен пүсласа вәрентү учреждениесим ёс үксине сәнәлле түлес үйәкә сине күсацә. Пәрлехи тариф сөткө пәрхәца тухаты. Апла пулсан мөнле улшанусын пүләс-ха вәрентекенсене ёс үкси шүтласа парассинч? Җак лару-тәрүпирки район администрациин вәрентү пайен өртүсүн ёссынен туса пыракан Зоя Юрьевна ДИПЛОМАТОВА каласа паче:

– Муркаш районенче 15 вәтам, 11 тәп шукл, 5 пүсламаш шукл-ача саче, 15 шуклченхи вәрентү тата 4 хушма вәрентү учреждение. Ноябрён пәрремешчесен асәннай учреждениесиме чирлекенсене пурне төситес сүлтан ёс үксине түлесинче улшанусын пулласи синчен пәлтернә ёнтә. Паянхи кун Чаваш Республикин Вәрентү министрети вәрентү сферинче ёс үксине

сәнәлле түлесин үйәкine хатәрләт. Ноябты вәрентү пайенче 2009 ىул валли учреждениесин штачесене пәхса тухассипе ёс ушкән тө ёслерә.

Түрх каласа хәвармалла, вәрентү учреждениесиме чирлекенсене хәшән тө (учителсен, техперсонал тата үттисен тө) ёс үкси халь илсе тәнинчен сахал пулмасы. Никаман та ёс үкси 4330 тәнкәрен пәчәк пулмә. Анчах ёс үксин сумми ёс результатен тө килп.

Хальләче шүтланан тәрәх, вәрентекенсен ёс вәхәчә эрнера 36 сехетпе танлашмалла. Ку сехетсен йышне уроксемсөр пүснә класс тата шукл тулаше ёнче туса ирттерекен ёссыз тө көрә. Җаваңпа та ёс үксине сәнәлле түләмә тытәнсан вәрентү ёссын пахаләх тө лай-хланасса шана килет.

Ёс үксине паләртән чух вәрентекенен

валификаци категорине тө шута иләс. 2007 ىултанпа аттестацие Вәрентү министрети пурнаңласа пыраты. Вәрентекенсен вәл е кү категорие чирәплетес тесе хәйсен предметчө пашаләх пәрләхлә экзаменне тытасацә. Вәсэн информацие коммуникаци технологияйенен асталәхнә тө Шупашкартах тәрәслесе. Район шайенче вара професси асталәхнә кәтартасси юлать. Җак ёссене пурнаңланан хысцан үсөн категори чирәплетме в ўстерьме пулать. Җаваңпа та педагогика стаж 20 ىуна сүтсен вәрентекенсен автомат мөләпә иккәмеш категори пулать тени йәнәш.

Малашне укса түлес ыйту кластра мисе ача пулныне тө сәхнән тәрәх. Районта хәл вәтамран пәр кластра 14, 6 ача шүтланать. Анчах та хаш-пәр шуклセンче 3-4 ача вәренекен классем тө пур. Җаваңпа та ёс үксине оптимизацияссине тө ёссе көртмелле.

Н. НИКОЛАЕВА.

Кашни җемьене – хәтлә җурт-йәр

Җурт-йәр җавәрмә пулашу илнә

«2012 ىулчын яла социаллә аталантарави» патшаләх программасын килешүллән ялти җамәркә специалистене тата җамәркә җемьесене хәтлә җурт-йәрле тивәттересси пулса пыраты. Патшаләх программасын яла пурнаңкан тата ёслекен 35 ىултан иртнисиме тө пулшы илме пултарасацә.

Муркаш районенче кәсалхи сүл җак программасын 6 җемьеси сүрт-йәр җавәрмә пәттерме тө түнма социаллә түлөв илни синчен свидетельствасым алла илнә.

Җаваң пекех районти 5 җамәркә җемьеси тата җамәркә специалист патшаләх социаллә пулашавне илмәлли свидетельствасен хүсисиме пулса тәнә. Ку тәллеве федераллә бюджетран вәсэн счечесим сине пүрә 1450800 тәнкә, вырәнти бюджетран 1934400 тәнкә күсарна.

Күнсәр пүснә Чаваш Республикин Ял хүсалих министрствине федераллә бюджетран социаллә түлөвсөм илме пирен районтан тата төп 6 ىыннан докуменчесене тараптә.

Саламлатпәр

Мән Сәнтәртә пурнаңкан Людмила Витальевна Николай Леонидович ЗОНКОВСЕНЕ кәмәл түй ячёне пёттөм чун-чирәрен тухакан ѫш түйәмсеме саламлатпәр.

Тавах сире пире күн-сүл парнеленешен, юратнәшән, вәрентнәшән. Җисир пирен төләлә җемьес төслөх пулса тәрәтәр. Аңеңсөм, сан пекч ыттараймы иләмлә, пысак чун-чирәллә пулма тәрәшшатпәр. Аттесөм, сан пек чирәп кәмәллә пулма, паннә сәмәх түйәмнәтпәр. Эпир сирене пүхтана тәрәтәр, сире тав тәвәтпәр, мөн пур ыррине сүннәтпәр.

Сывләхәр чирәп, күн-сүләр вәрәм та төләлә пүлтәр. Инкек-сингек айкынчен пәрәнса ирттер. Чунәрсөнчө яланах ләпкә пүлтәр. Пирен сире сүннәтпәр, сире тав тәвәтпәр, мөн пур ыррине сүннәтпәр.

Саламла ачисим: Светлана, Александр, Надежда тата тәвәнәсем.

Пирен юратнә аннене, хәкәл асанинене, хисеплә хүньяна – Җеняя Оринин яләнчө пурнаңкан Тамара Васильевна КОТЕЛЬНИКОВА 72 ىул тултарна ятпа чун-чирәрен тухакан чи ѫш сәмәхсеме саламласа вәрәм күн-сүл, иләмләм төләй, чирәп сывләхә сунатпәр. Эс пүршишән чүнчан савлаптәр, савлана хамәра төләлә түйтпәр. Тайма пүс сана пуриншән тө.

Саламла ачисим: ывәләсеме хәрәсем, кинәп күрүшесем, мәнүкесем тәвәнәсем.

Сирән Чаваш Республикин Президенч Н.В. Федоров Чаваш Республикин Патшаләх Канашне яракан Җырәва көртмелли сәнү пур

Чаваш Республикин Президенч халә ЧР Патшаләх Канашне яракан, республикәра пурнаңсан ячёне ырыкан чөртлә Җырәва хатәрлес ёнепе ёслет.

Җыру – пурнаңспанине хаклакан, малашләх тәллевесене паләртакан тәп документ. Вәл – ёс тумалли пысак пәлтершәллә инструмент: унта паләртакан тәллевесем Правительство, Патшаләх Канашен, вырәнсөн влас органесен, бизнес ёсөн программи пулса тәрәссе.

Җырәва хатәрлөнә чух конструктивлә мән пур шүхаша шута илесе. 2009 ىулхи Җырәва эсир мәнле сәнүсөн көртнә пулләттәр? Республикәра, унан хулисмепе яләсөнчө пурнаңсан пурнаңсане лайхлатац тесен, сирән шүхаша, мән тумалла?

Сирән, хисеплә вулаканамар, Президентта памалли сәнүсөн, унран ыйтмалли пур тәк – ҹапла тума май пур.

Җак майда усә курә!

Сәнүсөн ҹак адреспа йышанацә: Чаваш Республики, Шупашкар хули, Республика лапамә, Правительство ҹурчә. «Җыру хатәрләмә» төкен паллапа электрон почтипе /analit2@cap.ru/, ҹаван пекех 39-35-73 тата 39-35-75 телефон номересиме тө пама пулать.

Районта: ёнер, паян, ыран

Пысакрах пенси илес тесен

Раң-сәйре пурнаңкан кашни җынна патшаләх ятарлә программасы килешүллән 10 ىул хүнни сүллен 2000 тәнкәрен тытәнса 12000 тәнкә таран түлеме тытәнать. Җак пулашупа усә курма Муркаш районенчи Пенси фондне 78 ىын заявенини ырыса панә та ёнтә.

Енчен тө заявленини ырыса панә ын хәйән счече җине чи пәчә сумма – сүлтәләкне 2 ىин тәнкә хываты пулсан, патшаләх та ҹак счет җине тата 2 ىин тәнкә күсарпа парать. Җапла 12 ىин тәнкә таран. Күпрограммасы төкенсөн пурте усә курма пултарасә.

Библиотекасем пүянланна

Кәсалхи сүл пирен районти библиотекасем валли 108 ىин тәнкәләх кәнекесем түннә. Кәнекесен тәп пайне 77800 тәнкәләх федераллә бюджетран уйәрса панә үкәзә. Җаван пекех Чаваш Республики Наци библиотекинен тө районти библиотекасене сахал мар кәнеке тивәнчә. Кәнеке ҹүләкесем «Заветная мечта» фондан килнә ача-пача литературите тө самаях пүянланна.

Чирлә җынсем нумай

Муркаш районенче диспансеризаци вәсленнә. Маларах кәсалхи планна паләртән 830 ىын вырәнне специалистсем 841 ىынна тәрәсленә. Диспансеризаци витәр түхнисенч 178 ىын кана сүйисен шутне көмә пултарна. Тәрәслөвсөм 154 ىын чир-чир пүсарма пултаракан факторсемпә сывләнү пүлнине паләртән. Чирлесим вара диспансеризаци витәр түхнисем хүшшинче сахал мар – 456 ىын. Күнсәр пүснә тәп 53 ىынна стационарта сиплемелли чирлекенин сине түшнә көртнә.

Муркаша – 10 җамәл автомашина

Иртнә шамат кун пирен района 10 җамәл автомашина Аслә Отечественнай вәрәпә инваличесем патне չирәп. Ватасем машинасем пирки тахсанах ѫмәтләннә. Пүрә паянхи кун тәлне Муркаш районенче вращ кәтартәввәсеме килешүллән 2005 ىулхи январен 1-мөшенинчен чөртләнә. Вәсценен виççөш вара машина вырәнне үкәз компенсаци илме пултарчес. Малалла вәрәпә инваличесем машинасемпә тө, үкәзә та хайсөн кирлә пек усә курә.

Ес сыйхлавен аттестацийе

Производствара ёс сыйхлавене ҹынханә темәнле лару-тәрү та сиксе түхма пултарать. Вырәнта ѡста специалист пулсан вара вәснене сийәнчех татса пама майсем нумайрах.

Җавна шута илсе Республикари ёс сыйхлавен центрени специалистсем Муркаш районенчи предприятиесиме, ёс сыйхлавене ёслекен специалистсем тө тө 40 сехетлә вәрентү программи пиләк кунна яхән тәсәлчә. Экзаменсөн ѫнәтлә түтсә районти 89 ىын алла удостоверени илме тивәрчә.